

HISTÒRIA ANTIGA
(Grups A i B). T. Gimeno y Fabregat

INTRODUCCIO

1. Problemes metodològics i directrius per el estudi i coneixença del món antic.- Anàlisi de la bibliografia.

EL PROPER ORIENT

2. El context històric en el P.O. a partir del Neolític.- Les cultures neolítiques orientals.- Els primers nuclis.- Els avanços tècnics.
3. Mesopotàmia en les darreries del IV mileni a.C.- la colonització de les terres al·luvials.- Els nuclis urbans i el seu significat.- El naixement de les ciutats-estat i la seva organització.
4. E. P.O. en el III mileni.- Sumer: documentació per la seva coneixença Accad: la 1ª unificació de la Baixa Mesopotàmia.- Periodització i característiques del P.O. a les darreries del III mileni.- Les àrees circumdants.
5. El comerç de l'història a Egipte.- Problemes plantejats sobre la neolització.- La fase predinàstica egípcia i l'aparició dels elements egípcis.- Les primeres dinasties històriques: característiques de l'Imperi Antic i les seves relacions.
6. El P.O. en el II mileni.- L'evolució de Mesopotàmia amb Babilònia.- La configuració del món assirià. - L'àrea siro-palestina: Mari, les ciutats fenícies i el món palestí.- Egipte i l'Imperi Tig.
7. El Nou Imperi Faraònic a Egipte.- El sorgiment d'Egipte després de la presència hicsa.- Problemàtica que es planteja.- Directrius internes de l'Imperi Nou i la seva evolució.- L'imperialisme extern del nou Imperi.
- 8.- Els i. e i la seva projecció en el P.O. Àrees, documentació i característiques.- Hittites, Mittani i les relacions amb les altres potències del P.O. fins l'equilibri internacional

nal de forces.- La crisi del S.XII i les invasions: dels "pobles de l' mar": problemes i resultats.

9. Fenomen del P.O. a la 1ª meitat del primer mileni.- Les diferents hegemonies i la seva projecció. Asiriris i babilonis fins l'ascensió meda. Significació històrica de Siria i Palestina.- El món fenici i el seu impacte comercial.

EL MON GREC.

10. El món prehelènic fins a la fi de Micenes.- Problemes d'investigació i periodització.- Grècia continental, illes - ciclàdiques i Creta.- El món homèric; mite i realitat.
11. Els començaments de l'història a Grècia.- Els secles d'instabilitat o l'època fosca.- L'impacte dori i les seves conseqüències.- Les primeres colonitzacions.- Cap a la formació de l'espiritu grec.
12. Grècia fins al s. V.a. C.- Anàlisi de la "civilització grega".- Les diferents orientacions a través de les ciutats-estat: de les "tiranies" a les "democràcies" moderades.- L'evolució política i social d'Atenes.- Concpte de l'estat espartà.- Altres ciutats gregues. Corint, Olimpia.
13. El món persa i la seva pressió cap a Occident.- L'evolució del P.O. fins l'hegemonia persa.- Els grecs d'Àsia Menor i les seves relacions amb la Grècia continental.- L'enfrontament a través de les guerres mèdiques: els resultats.
14. Al s.V. a Grècia.- L'evolució de les ciutats gregues.- Anàlisis de la democràcia grega.- L'ascensió d'Atenes.- Els antagonismes i rivalitats hegémòniques: la guerra del Peloponès.
15. Panorama del món grec en el s. IV.- La crisi de les hegemonies gregues.- El fracas d'Esparra i el desgast de forces: Tebes i Atenes.- Cap a la transformació de la "polis" grega.
16. Alejandro i el seu significat: els canvis en el món antic.- Macedònia i el seu imperialisme.- Les noves orientacions

- i repartició del món antic: l'helenisme.- Significació del mateix.- Les transformacions econòmiques i socials.
17. El Mediterrani des de el s. VI al IV a.C.- El concepte de les colonitzacions cap a Occident.- Els nuclis motrius.- La marxa Grècia.- La potenciació del Mediterrani Central.- Fenici i grec a Occident.
18. El món itàlic fins al naixement de Roma.- Els pobles històrics itàlics.- Els etruscs i la seva problemàtica.- Anàlisi de la civilització etrusca: la seva aportació històrica.

ROL DE LA SAGA SIGNIFICAT.

19. Etapes en l'història de Roma.- Metodologia. Anàlisi i significat del món romà.- Periodització de l'història romana.
20. Orígens i formació de Roma.- Els orígens de Roma: legenda i realitat en la seva naixença.- La formació del nacionalisme romà i la consolidació dins del marc itàlic.- La República romana: patricis i plebeus i els seus enfrontaments.
21. La lluita de Roma per l'hegemonia en el Mediterrani central.- La política romana enfront dels interessos de Cartago.- Anàlisi de la societat i economia cartaginesa.- L'esclatament de les hostilitats: seqüència de les guerres púniques. Les conseqüències.
22. El Mediterrani occidental i la seva incorporació a Roma.- Els pobles preromans de la península Ibèrica.- Les diverses àrees.- Nivell sociocultural, polític i econòmic dels pobles indígenes peninsulars.- Les influències colonials.- L'impacte romà.
23. L'intervenció romana cap a Orient. El triomf de les direccions imperialistes a Roma.- Fases de les federacions, pacificacions i conquestes romanes a Orient.- Els resultats de la política d'aməxions.
24. Les lluites socials a Roma i el seu desenvolupament.- Anàlisi de la societat romana republicana.- L'evolució del sistema econòmic.- L'evolució del senat i el fratre de les

reivindicacions del Gracs.

25. Les guerres civils: la crisi de la República: L'evolució política, social i econòmica al llarg del s. I a.C.- Cap al poder personal.- Les dictadures de Mari i Sil.la.- - Del primer triumvirat a la política cesariana.
26. August i la formació de l'Imperi.- Les transformacions del món romà. L'organització interna.- Política externa.- Cap a la creació d'un "ordre nou".- La feblesa del sistema.
27. L'Alt Imperi i la seva evolució.- Els resultats de la "pax romana": l'explotació del món antic.- La successió d'August fins el s.II d.C.- L'organització de l'Imperi.- Problemàtica planejada.
28. L'Imperi romà fins la crisi del s.III.- Societat i economia romanes. La crisi de l'ordre social romà.- El desgast de l'administració.- L'alternativa del poder militar.- Les pressions externes.
29. El Baix Imperi i la crisi de Roma.- Els intents d'estabilització de Diocleciano.- Els problemes interns.- Els problemes externs.- El fracàs del Baix Imperi: causes i conseqüències.- Cap a la formació del món medieval.- El llegat de Roma.
30. Problemes a l'entorn de la romanització.- L'impacte romà en el món indígena.- Anàlisi de la ciutat romana a Orient i Occident i els seus resultats.

BIBLIOGRAFIA D'HISTORIA ANTIGA.

- GENERAL I LECTURES:

- J. DELORME: Les grandes dates de l'antiquité. Paris, PUF, col. Que sais-je?.
- P. PETIT: Guide de l'étudiant en histoire ancienne. Paris, PUF.
- CH.G. STARR: Historia del mundo Antiguo, Madrid Akal.
- P. PETIT: Historia de la Antiguedad Barcelona. Labor.
- HISTORIA DE LA HUMANIDAD. Desarrollo científico y cultural: T.I. HAWKES-WOOLEY: Prehistoria y comienzos de la civilización.

cién.

T.II. PARETTI: El mundo antiguo, Buenos Aires, Ed. Sudamericana.

- POLANYI ET ALTRI: Comercio y mercado de los imperios antiguos. Labor Univ.
- M.I. FINLEY: Aspectos de la Antigüedad, Barcelona, Ariel.
- M.I. FINLEY: La economía de la antigüedad. Ed. F.C.E.
- J.PH. LEVY, L'économie antique. PUF, col. Que sais-je?
- J. PIRENNE, Civilizaciones antiguas, Barcelona, Caralt, ed.
- B. FARRINGTON: La civilización de Grecia y Roma, Buenos Aires, ed. S.XX.
- C. MOSSE: Le travail en Grèce et à Rome, PUF, col. Que sais-je?.
- Colección siglo XXI.

Atlas históricos: BENGSTON, WESTERMANS, DELAPORTE...

ORIENT:

- G. CHILDE: El nacimiento de las civilizaciones orientales, Barcelona, Península.
- GARELLI y NIKIPROWETZKI: El próximo oriente asiático, 2 vols. Barcelona, col. Nueva Clío, Ed. Labor.
- J. PIRENNE: Histórica de la Civilización del Antiguo Egipto. Barcelona, Exito, 3 vols.
- J. WILSON: La cultura egipcia. F.C.E., nº 88.
- A. PARROT: Sumer, Madrid, Aguilar.
- A. PARROT: Asur, Madrid, Aguilar.
- J. PRITCHARD: La sabiduría del Antiguo Oriente. Barcelona, Garriga.

GRECIA:

- M.I. FINLEY: El mundo Odiseo. FCE.
- M.I. FINLEY: Los griegos de la Antigüedad. Barcelona, Nueva Labor.
- V. STRUVE: Histórica de la Grecia Antigua, Madrid AKAL.
- W.G. FORREST: La democracia griega. Madrid, Guadarrama.
- J. BOARDMAN: Los griegos en ultramar. Madrid, Alianza Universidad.
- F. BOURRIOT: El trabajo en el mundo helénico, Barcelona,

Grijalbo.

- C. MOSSE et altri: Clases y luchas de clases en la Grecia Antigua.
- P. PETIT: La civilisation hellénistique, Paris PUF, col. Que sais-je?.
- M. ROSTOVZEFF: Historia Social y económica del mundo helénístico. Espasa Calpe.

MON ROMA

- M. PALLOTINO: Etruscología, Buenos Aires, Eudeba.
- R. BLOCH: Los orígenes de Roma. Barcelona, Argos.
- R. COMBES: La República en Roma, Madrid, EDAF.
- P.A. BRUNT: Conflictos sociales en la República romana, Buenos Aires, Eudeba.
- M. ROSTOVZEFF: Roma, Buenos Aires, Eudeba.
- S.I. KOVALTOV: Historia de Roma, Madrid, Akal, 2 vols.
- P. GRIMAL: La civilización romana, Barcelona, ed. Juventud.
- L. HOMO: El imperio romano, Madrid, Espasa Calpe.
- M. ROSTOVZEFF: Historia social y económica del Imperio romano, Madrid, Espasa Calpe.
- Colección Nueva Clío de ed. Labor: HEURGON, Roma y el Mediterráneo Occidental..., PETIT, La paz romana, y REMONDON, La crisis del Imperio romano.
- M. BLOCH, e altri: La transición del esclavismo al feudalismo, Akal.
- A. GARCIA Y BILLIDO et altri: Conflictos y estructuras sociales en la Hispania antigua, AKAL.
- M. TARRADELL et altri: Estudios de economía antigua de la Península Ibérica, Ed. Vicens-Vives.
- A. CABO-M. VIGIL: Historia de España Alfagrera I: Edad Antigua, Alianza.

(aquesta bibliografia es completara al llarg del curs).